

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลระยะอายุ

นายพัฒนา พวงมาลี

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-421-1

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL ORGANIZING
FOR MIXED-AGE PRESCHOOLERS**

Mr.Pattana Puangmalee

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education
Department of Elementary Education**

**Faculty of Education
Chulalongkorn University**

Academic Year 1999

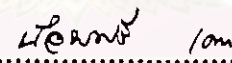
ISBN 974-333-421-1

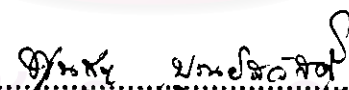
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ
โดย นายพัฒนา พวงมาลี
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดำรงหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนท์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไสภาพรรณ ชยสมบัติ)

พัฒนา พวงมาลี : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ
(STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL ORGANIZING FOR MIXED-AGE
PRESCHOOLERS) อ.ที่ปรึกษา: ศศ. ชุนสุข บุญสวัสดิ์, 240 หน้า. ISBN 974-333-421-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุและพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบคละอายุ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา ในเขตจังหวัดภาคกลาง ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร สังกัดละ 1 คน รวม 4 คน ครูประจำชั้น สังกัดละ 1 คน รวม 4 คน เด็กวัยอนุบาลอายุระหว่าง 3-4 ปี อายุ 4-5 ปี และอายุ 5-6 ปี กลุ่มอายุละ 2 คน สังกัดละ 1 ห้องเรียน รวมเด็กทั้งหมด 24 คน และผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลทุกคน รวม 143 คน ที่อยู่ในห้องเรียนของครูประจำชั้นที่เป็นตัวอย่างประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกตผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ พบว่า

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ ผู้บริหารได้จัดสภาพแวดล้อมให้เด็กวัยอนุบาลคละอายุแยกออกจากเด็กระดับประถมศึกษา สื่อมีไม่เพียงพอ ครูประจำชั้นไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กวัยอนุบาลคละอายุ และพฤติกรรมของเด็กที่พบคือมีการทะเลาะกันระหว่างเด็กโตกับเด็กเล็ก

2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ครูประจำชั้นได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนแบบคละอายุ และพบว่าเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวช่วยเหลือกันระหว่างเด็กโตกับเด็กเล็ก

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ไม่มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ อาคารสถานที่คับแคบ ครูจำกัดและสื่อไม่เพียงพอ ครูประจำชั้นไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กวัยอนุบาลคละอายุ และพฤติกรรมที่พบคือมีการทะเลาะกันระหว่างเด็กโตกับเด็กเล็ก

4. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา ไม่มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ อาคารสถานที่คับแคบ ครูจำกัดและสื่อไม่เพียงพอ ครูประจำชั้นไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กวัยอนุบาลคละอายุ และพฤติกรรมของเด็กที่พบคือมีการทะเลาะกันระหว่างเด็กเล็กกับเด็กโตและเด็กเล็กรบกวนเด็กโตในขณะที่ครูสอน

ภาควิชา...ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา...การศึกษานปฐมวัย.....
ปีการศึกษา...2542.....

ลายมือชื่อนิพนธ์...พัฒนา พวงมาลี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...ชุนสุข บุญสวัสดิ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4083729727: MAJOR EARLY CHILDHOOD

KEY WORD : MIXED-AGE PRESCHOOLERS/ INSTRUCTIONAL ORGANIZING

PATTANA PUANGMALEE: STATE AND PROBLEMS OF INSTRUCTIONAL ORGANIZING FOR MIXED-AGE

PRESCHOOLERS. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF. POONSOOK PUNYASVASTI. 240 PP. ISBN 934-333-421-1

The objective of this study was to investigate the state and problems of instructional organizing for mixed-age preschoolers and behavior of the preschoolers in the schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, the schools under the jurisdiction of the Office Private of Education Commission, the child development centers under the Community Development Department and the pre-school child care centers in temples under the jurisdiction of the Department of Religious Affairs in the provincial area of the central region. According to the sample, all the schools and centers were divided into 4 groups regarding their departments. Then in each group, one administrator and one teacher were selected, and 6 children in the teacher's classroom were selected to be 2 three-four year old, 2 four-five year old and 2 five-six year old. Parents of all the children in the teacher's classroom were also studied. The sample were the total in 4 administrators, 4 teachers, 24 children and 143 parents. Data collection methods were interview, using questionnaires and observation. The results of the research were as follows:

1. Concerning the schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission there was no instructional organizing policy for mixed-age preschoolers. The administrator arranged the environment for the mixed-age preschoolers separated from the primary school children. The instructional materials were insufficient. The classroom teachers were not trained for teaching mixed-age preschoolers and the children's behavior seen was quarrel between the older and younger children.

2. Concerning the schools under the jurisdiction of the Office of Private Education Commission there was an instructional organizing policy for mixed-age preschoolers. The administrator arranged the environment, which was favorable for children's learning. The classroom teachers were trained for teaching mixed-age preschoolers and the children's behavior seen was helping of each other between the older and younger children.

3. Concerning the child development centers under the Community Development Department there was no instructional organizing policy for mixed-age preschoolers. The classrooms were crowded and space for playing areas. The instructional materials were insufficient. The classroom teachers were not trained for teaching mixed-age preschoolers and the children's behavior seen was quarrel between the older and younger children.

4. Concerning the pre-school child care centers in temples under the jurisdiction of the Department of Religious Affairs there was no instructional policy for mixed-age preschoolers. The classrooms were crowded and space for playing areas. The instructional materials are insufficient. The classroom teachers were not trained for teaching mixed-age preschoolers and the children's behavior seen was quarrel between the older and younger children and the younger children also often disturbed the older children while of the teacher was teaching.

ภาควิชา...ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา...การศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....

ปีการศึกษา...2542.....

ลายมือชื่อผู้จัดทำ.....พ.อ.พ.ท. พ.อ.พ.ท. พ.อ.พ.ท.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....พ.อ.พ.ท. พ.อ.พ.ท.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตำราเรื่องต่างไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และการสนับสนุนของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อชี้แนะและข้อคิดเห็น ต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ คุณเดือนเพ็ญ ศังขะฤกษ์ อาจารย์ ไพเราะ พุ่มมัน คร.กมล รอดคล้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ และอาจารย์คำแก้ว ไกรสรพงษ์ หงสประภาส ที่ได้กรุณาตลอดเวลาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เกท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรณ ชยสมบัติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำชี้แนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาอุปหนุนให้จำนวน 4,350 บาท ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ ดร.ศรีนทร วิชยะสิรินันท์ และอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ช่วยเหลือ แนะนำและเป็นกำลังใจมาโดยตลอดจนกระทั่ง ประสบความสำเร็จ รวมทั้ง อาจารย์มัณฑริกา วิบุรชาติ ครูใหญ่โรงเรียนมินประสาธวิทยา ที่ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบคละอายุ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณดา คุณชาย คุณป้า และคุณแม่ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจที่ดีที่สุดกับผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พัฒนา พวงมาลี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การจัดการศึกษาแก่เด็กวัยอนุบาล.....	9
การจัด โรงเรียนและศูนย์สำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	13
พัฒนาการของเด็กอายุ 3 – 6 ปี.....	35
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย.....	162
สรุปผลการวิจัย.....	164
อภิปรายผลการวิจัย.....	179
ข้อเสนอแนะ.....	186
รายการอ้างอิง.....	188
ภาคผนวก.....	195
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	196
ภาคผนวก ข กรอบความคิดในการศึกษา เรื่องสภาพและปัญหา การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ.....	197
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	200
ภาคผนวก ง การจัดสภาพแวดล้อม ลักษณะการจัดกิจกรรม ของครูประจำชั้น และพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล คละอายุ.....	232
ภาคผนวก จ ค่าทางสถิติ.....	237
ประวัติผู้เขียน.....	240

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรม ของครูประจำชั้น และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 สังกัด.....	62
2	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม โรงเรียน และศูนย์ทั้ง 4 สังกัด.....	63
3	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพ.....	104
4	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพ ของเด็กในความดูแล.....	107
5	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามนโยบาย การจัดการเรียนการสอน.....	109
6	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามการจัดสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์.....	111
7	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามการจัดสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน.....	113
8	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น.....	115
9	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ.....	117
10	จำนวนและคำร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามการวัด และประเมินพัฒนาการ.....	120
11	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบของครูประจำชั้น จำแนกตามลักษณะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	122
12	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 3 – 4 ปี จำแนกตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	126
13	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 3 – 4 ปี จำแนกตามพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	128
14	ความถี่ครั้งของพฤติกรรมที่พบของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี จำแนกตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี จำแนกตามพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	133
16	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำแนกตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	135
17	ความถี่ของพฤติกรรมที่พบของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำแนกตามพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	137
18	ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก วัยอนุบาลคละอายุ ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง.....	143

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย